

Cyrlometodějská
teologická fakulta

Výzkumná zpráva

Evaluace rodinných konferencí a přínosů ze strany účastníků, zadavatelů i organizátorů

**Bc. Kristýna Petřů, DiS., Bc. Aneta Gorčíková, DiS., Bc. Lucie
Tomanová, DiS., Bc. Nikola Hlaváčová**

Olomouc 2022

Cílem evaluačního šetření bylo zjistit, jak jsou rodinné konference vnímány a hodnoceny jak ze strany jejich přímých účastníků (členů rodiny, přátel a případně dalších pozvaných osob), tak i ze strany zadavatelů a organizátorů. Za dílčí cíle lze pak považovat hodnocení myšlenky rodinných konferencí jejich účastníky.

1 Metodologie evaluačního šetření:

1.1 Kvantitativní metodologie:

Sběr dat probíhal pomocí dotazníků, které byly distribuovány ihned po skončení rodinné konference a to:

- **přímým účastníkům** (členům rodiny, popřípadě jiným prizvaným osobám, s výjimkou dětí – z důvodu souhlasu zákonného zástupce)
- **koordinátorovi a administrátorovi**
- **sociálnímu pracovníkovi**

Sběr probíhal v období 06/2020 - 08/2022. Cílem této části bylo zjistit od:

- **PŘÍMÝCH ÚČASTNÍKŮ** hodnocení vnímaného průběhu i přínosu rodinné konference, hodnocení myšlenky rodinných konferencí a vnímání spolupráce s organizátory konference
- **KOORDINÁTORA A ADMINISTRÁTORA** hodnocení přípravy a vybraná data o organizaci rodinné konference
- **SOCIÁLNÍHO PRACOVNÍKA** hodnocení přínosu rodinné konference a jejich vnímání rodinných konferencí jako metody práce, hodnocení spolupráce při organizaci

1.2 Výzkumný soubor

Celkově byla data sebrána ze 43 uskutečněných rodinných konferencí. Tak jak je patrné již z názvu, výzkumný soubor tohoto šetření tvořily tři skupiny. Hlavní skupinou byli dospělí účastníci jednotlivých rodinných konferencí. Děti byly z důvodů nutnosti souhlasu jejich zákonných zástupců z výzkumu vyřazeny, i když si uvědomujeme důležitost jejich zpětné vazby. V rámci dotazníkového šetření se podařilo získat data od 214 respondentů od dospělých účastníků.

Tabulka 1: Složení respondentů dle jejich vztahu k dítěti/dětem, kterých se rodinná konference týkala (s výjimkou role „kamarád“, kde se tento vztah předpokládá k dospělým účastníkům)¹

Vztah k dítěti	N
Rodič	53
Prarodič	39
Jiný příbuzný	84
Kamarád	16
Někdo jiný	22

¹Počty dle vyplněných dotazníků. Celkové rozložení se může lišit, neboť všichni nemuseli odevzdat dotazník nebo některé otázky nebyly respondenty vyplněny.

Druhou skupinu tvořili zadavatelé rodinných konferencí, kterými byli sociální pracovníci: pracovníci OSPODu (N=30) nebo neziskových organizací (N=10), popř. „Jiné“ (N=1: pracovník příspěvkové organizace).

Poslední skupinu tvořili organizátoři rodinných konferencí, tzn.: administrátoři a koordinátoři (N=35).

2 Analýza a interpretace dat kvantitativního šetření²

2.1 Dospělí účastníci rodinné konference

První oblast se týká zhodnocení proběhlé rodinné konference. Zde byli respondenti z řad dospělých účastníků konference dotazováni, jak hodnotí úspěšnost rodinné konference. Tu měli hodnotit na sedmi bodové škále. Jak je vidět v tabulce 2, více jak polovina dotázaných hodnotí konferenci bezprostředně po jejím ukončení jako úspěšnou.

Tabulka 2: Hodnocení úspěšnosti rodinné konference

Úspěšnost rodinné konference	N
Velmi úspěšná	28
Úspěšná	71
Spíše úspěšná	69
Ani úspěšná, ani neúspěšná	42
Spíše neúspěšná	3
Neúspěšná	1
Zcela neúspěšná	-

Další otázky se týkaly rodinného plánu. Tabulka 3 zobrazuje, jak jsou respondenti spokojeni s navrženým rodinným plánem, dále je zobrazeno, zda se jednotliví respondenti podíleli na společném rozhodování/na tvorbě rodinného plánu (viz tabulka 4) a v neposlední řadě je vyobrazeno, zda si respondenti myslí, že bude rodinný plán naplňován – tabulka 5.

Tabulka 3: Spokojenost s rodinným plánem

Spokojenost s rodinným plánem	N
Velmi spokojen/a	47
Spokojena/a	85
Spíše spokojen/a	49
Ani spokojen/a, ani nespokojen/a	24
Spíše nespokojena	4
Nespokojena	4
Velmi nespokojen/a	1

Zde je vidět (viz tabulka č. 3), že ihned po skončení konference vnímají její účastníci navržený plán pozitivně. Většina je s ním spokojena nebo spíše spokojena.

---

²Pokud součet odpovědí neodpovídá počtu respondentů, je to dáno tím, že některé otázky nebyly zodpovězeny všemi respondenty, nebo někteří z nich vybrali více odpovědí, popř.: bylo více možností k výběru.

Tabulka 4: Podíl na společném rozhodování/na tvorbě rodinného plánu

Podíl na tvorbě rodinného plánu	N
Ano	122
Spíše ano	54
Spíše ne	17
Ne	9

Tabulka č. 4 jasně popisuje, že značná většina účastníků rodinné konference se do tvorby rodinného plánu zapojila.

Tabulka 5: Naplňování rodinného plánu

Bude rodinný plán naplňován	N
Ano, zcela	54
Ano, z větší části	72
Ano, ale jen částečně	60
Spíše ne	11
Ne	2

Jak nám ukazuje výše uvedená tabulka (č. 5), velká část respondentů je zcela přesvědčena, že bude jejich rodinný plán naplňován. Další rozsáhlá část dotazovaných zastává názor, že bude rodinný plán naplňován alespoň částečně.

Další blok otázek se týkal pocitů spojených s účastí na konferenci. Respondenti hodnotili svoje pocity před konferencí (zda se něčeho obávali, popřípadě čeho a jak se jejich obavy naplnily – tabulky 6 a 7), pocity na samotné konferenci (tab. 8) i po skončení (tab. 9-11). Jak je vidět v tabulce 6, přes polovinu účastněných mělo obavy z účasti na rodinném setkání. Tabulka 7 pak ukazuje, o jaké typy obav se jedná (respondenti mohli označit i více možností), a které z obav se nakonec naplnily.

Tabulka 6: Obava z účasti na rodinné konferenci

Obava z účasti na RK	N
Ano	132
Ne	82

Tabulka 7: Obavy spojené s účastí na rodinné konferenci (RK)

	Obavy před RK	Naplněné obavy
Setkání s některými osobami	62	36
Agresivity	35	17
Myslel/a jsem, že to bude zbytečné	46	7
Zhoršení vztahů	20	6
Něčeho jiného	9	11
Žádné obavy se nenaplnily	-	90
CELKEM	172	167

Jak je vidět v následující tabulce (č. 8), většina účastníků měla na konferenci spíše pozitivní pocity nebo své pocity specifikovala neutrálně.

Tabulka 8: Hodnocení pocitu na rodinné konferenci

Pocity na RK	N
Velmi příjemně	36
Příjemně	63
Spíše příjemně	35
Ani příjemně, ani nepříjemně	54
Spíše nepříjemně	19
Nepříjemně	9
Velmi nepříjemně	2

Předposlední otázky pak vyjadřují hodnocení po ukončení konference, a to skrze možnost označit, co se respondentovi na konferenci nejvíce líbilo (tabulka 9) a zda mají respondenti pocit, že jsou nyní schopni, zvládnou situaci, a řešit ji samostatně jako rodina (tab. 10).

Tabulka 9: Co se účastníkům na rodinné konferenci nejvíce líbilo³

Co se nejvíce líbilo	N	%
Zapojilo se více členů rodiny	82	37,8
Našlo se společné řešení	97	44,7
Zlepšily se rodinné vztahy	12	5,5
Vyřešily se i jiné problémy	9	4,1
Něco jiného	10	4,6
Nic se mi nelíbilo	7	3,2

Tabulka 10: Má rodina pocit, že je nyní schopna řešit svoji situaci samostatně⁴

Víra ve schopnosti rodiny	N	%
Ano	77	37,2
Spíše ano	59	28,5
Spíše ne	17	8,2
Ne	5	2,4
Nevím	49	23,7

Tabulka č. 10 nám zobrazuje, že 66% dotazovaných má po absolvování rodinné konference pocit, že je nyní rodina schopna zvládnou svoji situaci a řešit ji samostatně.

Poslední část dotazníku pak zjišťovala hodnocení myšlenky rodinných konferencí a to pomocí otázek, jak celkově hodnotí myšlenku rodinných konferencí (tab. 11) a zda by ji v případě potřeby doporučili svým přátelům (tab. 12).

³Procenta jsou počítána vzhledem k počtu respondentů, proto jejich součet není 100.

⁴Procenta jsou počítána vzhledem k počtu respondentů, proto jejich součet není 100.

Tabulka 11: Celkové hodnocení myšlenky rodinných konferencí

Hodnocení myšlenky RK	N
Velmi dobrá	70
Dobrá	78
Spíše dobrá	42
Ani dobrá ani špatná	18
Spíše špatná	3
Špatná	1
Velmi špatná	-

Tabulka 12: Doporučení rodinné konference přátelům

Doporučení přátelům	N
Ano, zcela určitě	80
Ano	81
Ne	19
Rozhodně ne	4
Nevím	30

2.2 Sociální pracovníci

První oblast otázek se týkala motivace pro volbu využití tohoto přístupu a také toho, v jaké fázi se rozhodli jej využít v kontextu práce s danou rodinou. V rámci motivace mohli sociální pracovníci označit i více možností.

Tabulka 13: Motivace pro zadání rodinné konference

Motivace pro zadání rodinné konference	N
vhodný případ pro RK	24
potřeba podpory	21
zmapovat zdroje rodiny	25
důvěra v danou metodu	16
podnět z neziskové organizace	6
pozitivní zkušenost někoho jiného/jiné	7

Jak je vidět z tabulky, hlavní motivací je potřeba lépe zmapovat zdroje rodiny, které mohou být využity pro spolupráci při dalším řešení situace. V následující tabulce je pak vidět, kdy se rozhodli sociální pracovníci pro využití této metody sociální práce (tab. 14).

Tabulka 14: Kdy se rozhodli pro využití rodinné konference

Kdy se rozhodli využít	N
jednou z prvních možností	15
poslední možností	3
možností využitou v průběhu spolupráce s rodinou	21
Jiné	2

Druhou hodnocenou oblastí je spolupráce s administrátorem a koordinátorem RK (tabulka 15). Ta byla hodnocena sociálními pracovníky tak pozitivně, že byly označeny pouze první tři možnosti tak, jak je uvedeno v tabulce níže. Nejsou tam proto uvedeny ostatní hodnoty bodové škály.

Tabulka 15: Hodnocení spolupráce s organizací rodinné konference

Hodnocení spolupráce	Administrátor	Koordinátor
Velmi dobrá	18	18
Dobrá	1	1
Spíše dobrá	2	2

Poslední, hlavní blok se týkal hodnocení rodinné konference a rodinného plánu. Z důvodu pozitivního hodnocení RK (tabulka 16) jsou opět uvedeny pouze první tři možnosti výběru sedmibodové škály.

Tabulka 16: Hodnocení rodinné konference

	N		N
Velmi užitečná	25	Zcela splnila má očekávání	16
Užitečná	12	Splnila má očekávání	19
Spíše užitečná	4	Spíše splnila má očekávání	6

Tabulka 17: Hodnocení rodinného plánu

	N		N
velmi dobře realizovatelný	10	řeší daný problém	25
dobře realizovatelný	13	spíše řeší daný problém	14
realizovatelný	13	spíše neřeší daný problém	1
spíše realizovatelný	5	neřeší daný problém	1
nerealizovatelný	-	nevím, nedokážu posoudit	-

2.3 Administrátoři a koordinátoři rodinných konferencí

Poslední skupinou, která se podílela na výzkumném šetření, byli organizátoři zastoupení administrátory a koordinátory rodinných konferencí.

Tabulka 18: Kdo dal podnět pro realizaci RK

Kdo dal podnět	N
OSPOD	24
NNO	8
SAMOTNÁ RODINA	1
NĚKDO JINÝ: Hospic, soud	2

Co se týká toho, jaké bylo zadání pro rodinnou konferenci (možno více odpovědí). Tak šlo v:

- V 15 případech o předejití odebrání dítěte z rodiny (zajištění bezpečného/stabilního domova
- V 13 případech o návrat dítěte do rodiny/náhradní rodinné výchovy či pěstounské péče
- V 5 případech vlastní odpověď:
  - i zajištění péče o děti po smrti rodičů,
  - ii jak může rodina podpořit nezaopatřené dítě v PP v osamostatnění,
  - iii zajištění péče o děti po smrti rodičů, zajištění péče o dítě, nastavení komunikace
  - iv Podpora pěstounských rodičů
  - v nastavení kontaktů dětí s otcem po rozchodu
- V 9 případech o nastavení kontaktu rodiny a dítěte žijícího mimo ni
- V 8 posledních případech bylo uvedeno řešení výchovných nebo školních potíží dítěte

Další část dotazníku určená pro koordinátora mapovala počty kontaktů a účastníků rodinné konference a také byli respondenti dotazováni na přínosy a problémy spojené s realizací rodinné konference.

Co se týká počtu kontaktů k dispozici a počtů kontaktů nově získaných, jsou data uvedena v tabulce níže.

Tabulka 19: Kontakty na účastníky rodinné konference

Počet kontaktů před realizací	N	Počet nově získaných kontaktů	N
1-2	20	1-2	5
3	6	3	4
4	2	4	7
5	2	5	8
6	2	6	4
7	-	7	2
8	2	8	1
9 a více	1	9 a více	4

Další tabulka (č. 20) uvádí počet účastníků na rodinné konferenci (včetně dětí) a zvlášť pak počty dětí.

Tabulka 20: Počty účastníků rodinné konference

Počet účastníků	N	Z toho dětí	N
4	3	Nenarozené dítě	1
5-9	20	1-2 děti	23
10-14	9	2-3 děti	8
15 a více	3	4-5 dětí	3

V další otázce bylo zaznačeno, kdo se účastnil rodinné konference (více odpovědí):

- Matka ve 34 případech
- Otec ve 26 případech
- prarodič/e – 26
- Jiný/í příbuzný/í – 41
- jiná/é blízké osoby – 21
- sociální pracovník – 28
- sociální pracovník NNO – 16
- psycholog – 4
- učitelka ZŠ – 5
- pěstouni – 2
- asistent pedagoga – 1

Další část se týkala překážek a přínosů (viz tabulka č. 21).

Tabulka 21: přínosy a překážky proběhlé rodinné konference (možnost více odpovědí)

Přínosy	N	Překážky	N
Zapojení rodiny a jiných	15	Neochotu k účasti z důvodu nezájmu o dítě	2
Zapojení dítěte	8	Strach	5
Přítomnost matky	3	Obtíže s rozšiřováním rodinného kruhu - problém sehnat kontakty	12
Přítomnost otce	3	Vztahové problémy uvnitř rodiny	19
Domluva na společném plánu	7	Problematická spolupráce s pracovníkem OSPOD	7
Pomoc a podpora administrátora a koordinátora	1	Obavy	7
Nápomocné materiály	1		
předání informací	3		

pojmenování problému	1		
zklidnění rodinných vztahů	6		
návrat dětí z ústavního zařízení do rodiny	1		
Podpora pečující osoby	2		

Co se týká doby potřebné na realizaci, tak se rodinná konference podařila největšímu počtu respondentů zorganizovat do 6 týdnů od podání podnětu, velká časová prodleva byla, dle zpětné vazby respondentů, zapříčiněna skrze pandemii COVID-19.

Tabulka 22: Doba od podání podnětu k realizaci rodinné konference

Doba v týdnech	N
1- 2 týdny	1
3 - 6 týdnů	11
7 - 8 týdnů	8
9 – 12 týdnů	6
13 – 18 týdnů	2
19 – 24 týdnů	3
25 a více týdnů	4

Čas strávený organizací rodinné konference byl v dotazníku rozdělený na čas k organizaci s odborníky a administrátorem (viz tabulka č. 23). Tabulka č. 24 zobrazuje čas na organizaci s rodinou a dítětem. Taktéž byli koordinátoři dotazováni na čas strávený na cestách se skupinami účastníků: rodiny a odborníci.

Tabulka níže (č. 23) nám zobrazuje průměrný čas strávený organizací RK s odborníky a administrátory, podle které by to mělo být v rozmezí 1-2hodin

Tabulka 23: Čas strávený organizací s odborníky + cesty a administrátorem

Čas s odborníky/ v hodinách	N	Cesty/ v hodinách	N	Čas strávený s administrátorem	N
1h	4	1h	12	1h	9
2h	23	2h	9	2h	13
3h	5	5h	3	3h	9
4h	2	0h	11	4h	4
5h	1	-	-	-	-

Tabulka 24: Čas strávený jednáním s rodinou

Čas s rodinou/ v hodinách	N	Cesty včetně RK/ v hodinách	N
10-16 hodin	7	3-5 hodin	14
17-25 hodin	14	6hodin	5
26-30 hodin	6	7-9 hodin	7
35-39 hodin	8	10-15 hodin	9

Co se týká časového rozložení Rodinné konference samotné, zobrazuje jej tabulka níže. Čas RK je velmi individuální a záleží na rodině, kolik času ke svému jednání potřebuje. Podle odpovědí respondentů můžeme říct, že v průměru, trvá rodinné setkání 3-4 hodiny.

Tabulka 25: trvání samotné rodinné konference

Trvání RK/ v hodinách	N
3 hodiny	12
4 hodiny	16
5 hodin	5
6 hodin	2

3 Shrnutí výsledků

Jak je vidět v prezentaci výsledků evaluace, tak jsou rodinné konference jejími účastníky vnímány pozitivně a vidí v nich přínosy. 85% dotázaných je spokojeno s navrženým plánem, na kterém se v průběhu rodinného setkání dohodli, 87% z nich se na jeho tvorbě podílelo a 63% věří, že bude jejich vytvořený rodinný plán naplňován. Přesto, že 61,7% dotázaných vyjádřilo obavy před samotnou rodinnou konferencí (nejčastěji ze setkání s některými osobami na RK), tak 53,9% potvrdilo, že se jejich obavy nenaplnily.

Co se týká sociálních pracovníků, tak lze konstatovat, že zadají rodinnou konferenci nejčastěji ve třech případech, prvním z nich je, že je rodina svoji situací vhodná pro absolvování RK a může jí tato metoda pomoci v nalezení řešení na svoji tíživou situaci. Druhým nejčastějším důvodem pro zadání RK ze strany sociálních pracovníků je, potřeba podpory rodiny a posledním důvodem shledali sociální pracovníci za nejčastější, že může pomoci rodině zmapovat zdroje – osoby, na které se může obrátit v případě nouze.

Vzhledem k tomu, že z dotazníkového šetření vyplynulo, že jsou to právě sociální pracovníci sociálně-právní ochrany dětí, kteří dávají podnět pro realizaci rodinné konference, tak je zapotřebí posilovat kapacity OSPOD o další terénní sociální pracovníky, kteří by dlouhodobě pracovali s rodinami. Jde o systémově udržitelné řešení, která má oporu v legislativě. Je praxí v ČR navyšovat počty terénních sociálních pracovníků právě na OSPOD, kteří by se pak mohli věnovat rodinám, které by mohly využít potenciál rodinné konference.